

Bilgi İle İyileşme: Bibliyoterapi

Healing With Knowledge: Bibliotherapy

Müge Yılmaz*

Öz

Bibliyoterapi, bilgi kaynaklarıyla ruha yardım etmek anlamındadır. Bu çalışmanın amacı terapötik amaçlarla kitap kullanımını geliştirmek ve bibliyoterapinin Türkiye'deki mevcut durumunu tartışarak önerilerde bulunmaktır. Bununla birlikte bilgi yöneticilerinin bibliyoterapi de nasıl rol alması gerektiği ve bibliyoterapinin Türkiye'de tanıtımı için neler yapılması gerektiği üzerine bilgiler verilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Bibliyoterapi; bilgi ile iyileşme; okuma ile iyileşme.

Abstract

Bibliotherapy means helping to the soul with information sources. The purpose of this study is to explore the use of books with therapeutic aims; and to purpose suggestions by discussing the present situation of bibliotherapy in Turkey. However, how should information managers take a part in bibliotherapy and what should they do in introducing bibliotherapy in Turkey.

Keywords: Bibliotherapy; healing with knowledge; healing with reading.

Tarihsel Arka Plan

Romalılar, hastaların kitap okumasının akıl sağlıklarını iyileştirmesine katkısı olduğuna inanmaktadırlar. Antik Teb Kütüphanesi'nin girişinde "ruhun iyileşme yeri" yazısının yer aldığını Yunan Tarihçi Diodorus (1933)'un anılarından bilinmektedir. Eski Yunan'da kütüphaneler okuma, düşünme, iyi vakit geçirme ve dinlenme yeri olarak tasarlanmıştır. Bunların yanında dünyanın bilinen ilk hastaneleri olan Asklepion'larda da kütüphaneler bulunmaktadır. Dönemin ünlü hekimlerinin yetiştiği bir tıp okulu olan, suyla ve daha birçok doğal yöntemle tedavi uygulayan, girişinde "ölümün girmediği yer yazan" ve dünyanın ilk psikiyatri hastanesi olarak da tarihe geçen Bergama Asklepion'u da bir kütüphaneye sahiptir (Menekay, 2009, s: 3). Kitapların tedavide kullanımı ile ilgili en eski kayıtlardan birisi de ortaçağda görülmektedir. 1272 yılında Kahire'de Al-Mansur Hastanesi'nde Kuran tıbbi tedavi yöntemi olarak kullanılmıştır. Dini etki 19. yüzyılın ortalarına kadar cezaevlerinde ve hastanelerde kitapların temin edilmesinin arkasındaki en önemli etkidir. 18. yüzyılın sonlarında yardımseverler özellikle Fransa'dan Pinel, İtalya'dan Chiarugi ve İngiltere'den Tuke deliliğin tedavisini geliştirmek için yollar aradılar. Onların metodlarından birisi de hastaların boş zamanlarını okumayla değerlendirmektir. 19. yüzyılın başlarında bu reformlar Amerika'ya yayıldı. Benjamin Rush 1802-1810'da bibliyoterapi kullanımını tavsiye eden ilk Amerikalı oldu (Rubin, 1978, s.13). Rush aynı zamanda tedavide romanların dini materyaller kadar iyi sonuçlar vereceğini savundu. Diğer bir Amerikalı doktor John Minson Galt II 1846'da bibliyoterapi üzerine yeni ufuklar açan bir makale yazdı. Ama onun en iyi bilinen metni 1853'te yazdığı akıl hastaları için okumanın yararlarının beş sebebini listeleyen "Okuma Üzerine Tepki ve Delilik İçin Eğlence" dir (Rubin, 1978, s. 13).

* Ankara Üniversitesi DTCF BBY Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi. e-posta: ylmzm@gmail.com

Galt'ın metninde yer alan okumanın faydaları ile ilgili beş sebep şu şekildedir:

- 1- Akli meşgul etmesi ve böylelikle sanrıları ve hastalıklı düşünceleri kovması,
- 2- Hastanın zaman geçirmesini sağlaması,
- 3- Hastalara bir nevi eğitim vermesi,
- 4- Okuma materyallerinin sağlanmasının hastane çalışanlarına kibar mizaçlarını göstermeleri için bir şans vermesi,
- 5- Okuma materyalleri verilerek hastaları mutlu ve meşgul etmenin onları daha yönetilebilir kılması (Weimerskirch, 1965, s. 517).

Bibliyoterapinin gelişimi 1. Dünya Savaşı'nda hız kazandı. Özellikle Kızılhaç askeri hastanelere kütüphaneler inşa edilmesinde yardımlarda bulundu. Savaş sonunda Amerikalı Gaziler Bürosu gazi hastanelerinden ve bu hastanelerin kütüphaneye sahip olması gibi çeşitli niteliklere sahip olmasından sorumlu tutuldu. O zamandan beri Gaziler Derneği bibliyoterapide büyük bir rol oynadı (Rubin, 1978, s, 14). Jami L. Jones (2006, Akt: Bulut, 2010) a göre "Bibliyoterapi" kelimesi kavram olarak ilk kez Amerika Birleşik Devletleri'nde Birlik Mezhebi (Unitarian Church) rahiplerinden Samuel Crother tarafından 1916'da kullanılmış ve "sorunları olan insanların bir kitap etrafında toplanmasıyla yapılan bir tedavi" olarak tanımlanmıştır."

1923'te kütüphane şefi olan Sadi Peterson Delaney, Alabama Eyaleti Askeri Hastanesi'nde kitapları, gazilerin psikolojik ve fiziksel rahatsızlıklarının tedavisinde kullanır. Delaney bu süreci "seçilmiş okuma kaynakları kullanarak bir hastanın tedavi edilmesi şeklinde" tanımlar. Sosyal alanda çalışanlarla ve psikiyatristlerle beraber bir ekip halinde çalışan bu grubun amacı, hastaların kendileri ve dış dünya ile iletişim kurmalarını sağlamaktır. Delaney'in bu bütüncül yaklaşımı kısa sürede "kitap gruplarını" da aşarak hikaye saatleri, hobi kulüpleri ve tartışma gruplarına kadar genişler. Delaney'in yöntemi geniş çaplı ilgi çeker ve dünya çapında bir üne kavuşur. 1924-1958 yılları arasında konferanslarda konuşmacı olur, psikoloji derslerinde bibliyoterapiyi anlatır ve kütüphanecilere bibliyoterapi konusunda eğitim seminerleri düzenler (Jones, 2006, Akt: Bulut, 2010, s. 48).

1928'de Edwin Starbuck bir "Karakter Eğitimi İçin Çocuk Edebiyatı Rehberi" hazırlar. Bu rehber Iowa Üniversitesi'nde 1921 yılında kurulan Karakter Araştırmaları Enstitüsü'nün ilk ürünüdür. Enstitü karakter eğitimi metodolojisinden dolayı 1919'da ulusal bir ödül alır. Böylece ders programlarıyla çocuklara ahlaki öğüt verme yerini sanat, müzik ve edebiyat ile değiştirir. Öğretmenlere yardım etmek amacıyla sınıfların seviyelerine göre masallar ve efsanelerin yer aldığı bir kitap listesi içeren rehber hazırlar. Ayrıca rehberin içinde topluluk ve görev gibi ahlaki konular başlıklar halinde belirtilmiş ve bu başlıklarla ilgili kitaplar listelenmiştir." (Rubin, 1978, s.14).

1937'de, Dr. William K. Menninger yazdığı bir psikiyatri kitabında, bibliyoterapinin amaçlarını, tedavi planında nasıl uygulandığını ve nasıl reçete edilmesi gerektiğini anlatır. İlk en çok satan kitaplardan biri olan psikolojik sorunlarla baş etmeyi anlatan *İnsan Akli* kitabını 1945'te yayınlar. Böylece Menninger bibliyoterapinin ruhsal ve fiziksel hastalıkların tedavisinde kullanımını savunan öncü yazarlardan biri olur (Pardeck, 1993 Akt: Bulut, 2010, s. 48). Ayrıca kütüphaneciye bibliyoterapist rolü vermiştir (Horne, 1975).

Bir kütüphaneci ve bibliyoterapist olan Alice Bryan, kitapların ruh sağlığı sorunları, yaşam ve kişisel sorunların çözülmesinde bireylere yardım amacıyla kullanılmasını anlatan birkaç örnek makale yayınlar (Bryan,1939, Akt: Bulut, 2010, s. 48). Bryan'ın bibliyoterapiyi günlük yaşamdaki sorunların çözümüne yönelik uygulamaları, sonraki yıllarda araştırma ve uygulamalarda çok büyük katkı sağlar. Yine bibliyoterapinin popüler olduğu bu dönemde 1939'da Amerikan Kütüphane Birliği Hastane Bölümü kurulur (Lu, 2008, Akt: Bulut, 2010, s. 48). Bu heyet, temeli bibliyoterapi üzerine dayalı kurulan ilk heyet olur. Böylece bibliyoterapi kütüphanecilikte resmi bir statü kazanır.

1941’de Dorland’s *Resimli Medikal Sözlüğü*’nün 11. basımında “sinir hastalıklarının tedavisinde kitapların okunması ve görevi” şeklinde bibliyoterapi tanımına yer verilmiştir (McCulliss, 2012, s. 23).

1950 ve 1960’larda biraz daha fazla ve anlamlı yayınlar üretilir. Elbert Lenrow 1940’ta olaylar veya durumları belirli duygusal ihtiyaçlarla ilişkilendirip kategorize ederek bir bibliyografi hazırlar (Leedy, 1973 ; Akt. Rubin, 1978, s. 15). 1947’de Amerikan Konseyi (American Council) “*İnsan İlişkilerinde Okuma Basamakları*” nın ilk baskısını yayınlar (Opler, 1969, Akt: Rubin, 1978, s.15).

1949 yılında Caroline Shrodes, doktora tezinde bibliyoterapinin psikolojik temellerini ortaya koyar. Shrodes’e göre bibliyoterapi tıpkı klasik psikoterapide olduğu gibi:

- 1- Özdeşim kurma: karakterlerle ve olaylarla,
- 2- Yansıtma: kendini başkalarında görmek,
- 3- Katarsis/ arınma: okuyucunun kitaptaki olayları kendi başına geliyormuş gibi düşünerek bu duygulardan arınması, rahatlaması olgusu,
- 4- İçgörü kazanma: aitlik hissinin yaratılması, güdülerin duygusal farkındalığı gibi basamaklardan oluşur (Jones, 2006).

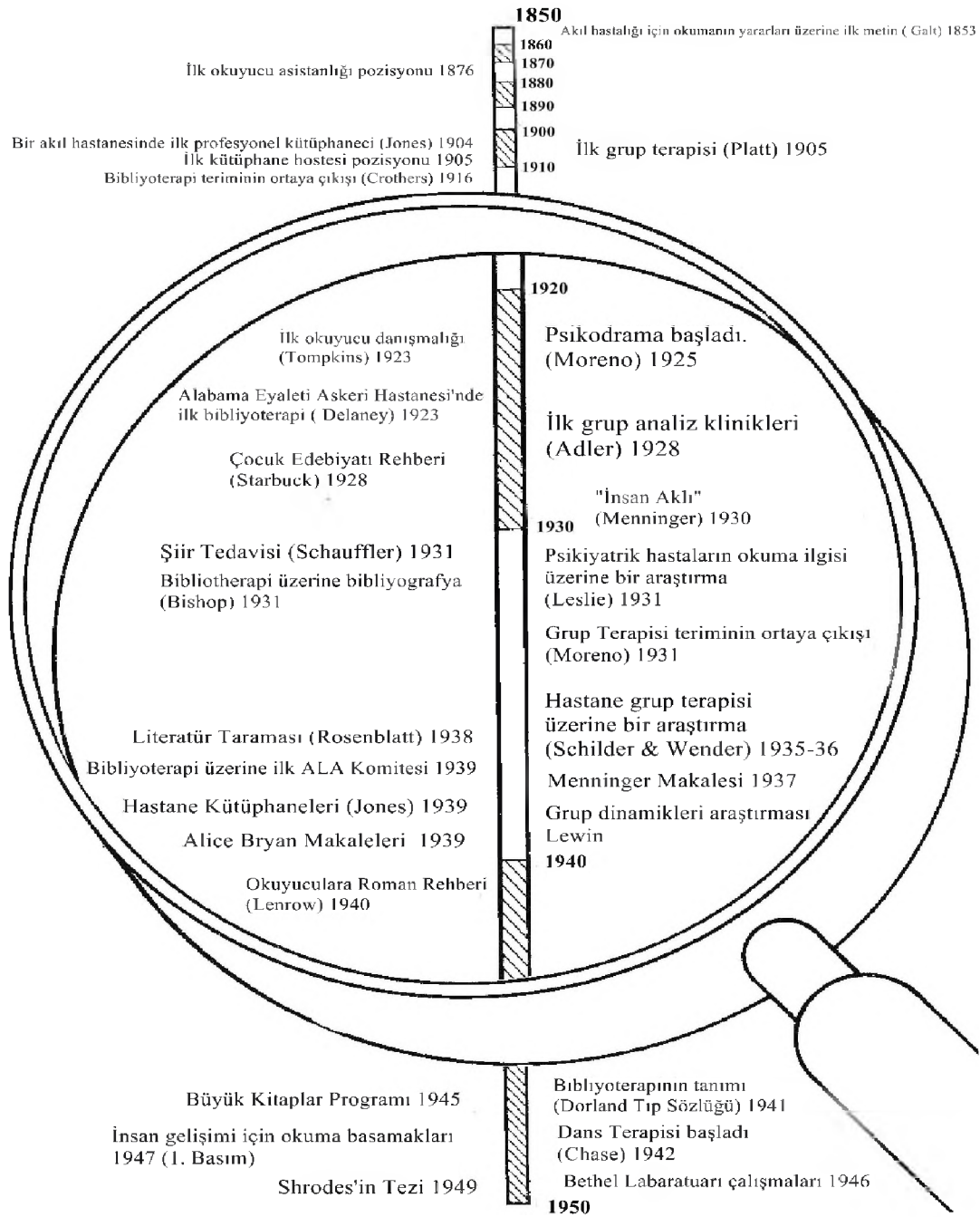
Ünlü Kütüphane Bilimi Profesörü Margaret Monroe *Okuyucu Servisleri ve Bibliyoterapi* isimli eserinde bibliyoterapinin okuma rehberliğinin bir hizmeti olduğuna değinir. O, bibliyoterapiyi kütüphane hizmetlerinin ayrılmaz bir parçası olarak görmektedir. Danışma hizmetleri, okuma rehberliği ve bibliyoterapi görev bakımından birbirleriyle yakın ilişkilere sahiptir. Bilgilendirici, eğitici rehberlik edici ihtiyaçlara hizmet etmektedir. Bibliyoterapi kütüphane hizmetlerinin iyileştirici amaçlar için kullanımında uzun vadeli bir yaklaşımdır (Monroe, 1971).

19. yüzyılda öğretim üyelerinin kütüphaneye karşı tutumları değişir çünkü kütüphanecilik daha özel alanlara inmektedir ve daha profesyonelleşmeye başlar. Bilim adamları kütüphaneye daha bağımlı hale gelir ve kütüphane personel sayılarının artırılmasını talep etmeye başlarlar. Justin Winsor, Harvard Üniversitesi tarafından işe alınır. Kitap raflarını öğrencilere açar ve kitapların ödünç alınmasına izin vererek bir örnek oluşturur. Bu danışma hizmetlerinin başlangıcıdır. İlk amaca yönelik çalışma olan okuyuculara rehberlik etmek 1876’da Worcester Halk Kütüphanesi’de Samuel Swett Green tarafından yapılır. 1883’te o dönemin en büyük halk kütüphanesi olan Boston Halk Kütüphanesi sadece bu pozisyonda çalışan bir asistana sahiptir. Aynı zamanda Melville Dewey Columbia Üniversitesi’nde oradaki okuyucuların katkısıyla modern kütüphane fikri üzerine çalışmaktaydı (Rubin, 1978, s. 16).

Esas konu olan “danışma işi”, ilk olarak 1891’de *Library Journal*’da 1900’de “okuyuculara katkı sağlamak”, “okuyuculara yardım etmek” kavramlarının yerine kullanılmaktadır. Danışma hizmetleri sadece Detroit’teki halk kütüphanelerinin merkez binalarında değil, aynı zamanda şube kütüphanelerinde de uygulanır durumdaydı. 1905’te kurulan the Washington, D.C Halk Kütüphanesi okuyucularına rehberlik etmesi için bir adet kütüphane hostesi pozisyonuna sahipti. İlk olarak bu pozisyon kaynakların bulunmasına yönelikti. Fakat 1945’te bu pozisyon, okuyucu rehberliği haline getirilir (Rubin, 1978, s. 16).

1920 ve 1930’larda okuyucu danışmanlığı kütüphanecilikte ön plana çıktı. İlk yetişkin eğitim bölümü ve okuyucu danışmanlığı bürosu 1923’te Miriam Tompkins’in gözetiminde Milwaukee Halk Kütüphanesi’nde kuruldu. 1924’te Franklin Hopper, New York Halk Kütüphanesi’nin Ödünç Verme Şefi olduğunda bir okuyucu danışmanlığı pozisyonu açmaya karar verdi, fakat O danışma hizmetleri bölümünü buna fon sağlaması için ikna etmek zorundaydı. Jennie M. Flexner, Louisville Halk Kütüphanesi’nden New York Halk Kütüphanesi’ne gelen ilk okuyucu danışmanıydı. Hem Tompkins hem de Flexner okuyucu danışmanlığının yetişkin eğitiminin ayrılmaz bir parçası olduğunu gördüler. Flexner okuma listeleri hazırlamanın önemini

üzerinde durmasına rağmen aynı zamanda gruplarla çalışmanın da önemini vurgular. 1930'ların sonunda Flexner hem ulusal hem yerel seviyelerdeki birçok türde grup için okuma programları geliştirir. Bir okuma kursu gibi düşünülen çalışma 1931'de başlar ve açıkça bibliyoterapiye bir öncü görevindedir. Flexner bireyleri içeren bir görüşmeden sonra onlar için okuma listeleri geliştirir. 1930'lardaki birçok okuyucu danışmanlığı hizmeti halk kütüphanelerinde yetişkin eğitimi bölümlerine entegre edilir. 1940'larda yetişkin eğitiminin en çok bilinen örnekleri 1945'te Chicago Üniversitesi'nde geliştirilmiş Büyük Kitaplar Programı'dır (The Great Books Program). Kitap temelli tartışmaları içeren bu program bibliyoterapiyle paralellik gösterir (Rubin, 1978, s. 17).

(Şekil): Rubin (1978)'e göre bibliyoterapinin kütüphanecilik ve psikoloji alanlarında en önemli tarihleri.

1978’te Rhea Rubin *Bibliyoterapi El Kitabı:Teori ve Uygulama* kitabını yazar ve bibliyoterapi tarihine, bibliyoterapinin diğer disiplinlerle ilişkilerine ve kütüphanecilerin bibliyoterapidaki rollerine ayrıntılı bir şekilde yer verir. Günümüzde birçok makalede bu kitaptan yararlanıldığı görülmektedir.

Bibliyoterapi Tanımı

Bibliyoterapi tek disipline bağlı olmayan bir kavram olduğundan, temelde aynı mesaj verilmeye çalışılsa da, tanımların da alanlara göre farklılıklar gösterdiği görülmektedir. Fakat bütün tanımlamaları şu şekilde özetlemek yanlış olmayacaktır: “bilgi ile iyileşme”.

Bibliyoterapi terimi Yunan dilinden gelmektedir. Bu terim: “biblion” (kitap) ve ”therapeo” (iyileşme) kelimelerinin birleşmesinden meydana gelir. Anlam bilim açısından bakıldığında bu kelimenin anlamı “Kitap yoluyla iyileşme” dir. İnsanların kitapları potansiyel iyileştirici araçlar olarak kullanabileceğini ilk olarak Antik Yunanlılar fark etmiştir. Antik Yunan Şehri Teb’deki kütüphanede bulunan bir yazıtta *The Healing Place of the Soul* yani “ruhun şifa yeri” yazmaktadır (Rubin, 1978, s. 13).

- 1961- Webster Üçüncü Yeni Uluslararası Sözlük’ün önerdiği ve Amerikan Kütüphane Derneği (American Library Association) tarafından 1966’da kabul edilen resmi tanım ise şöyledir: “Seçilmiş okuma materyallerinin tıpta ve psikiyatride iyileştirici adjuvan gibi kullanımı: aynı zamanda yönlendirilmiş okumayla kişisel sorunların çözümünde rehberlik.” (McCulliss, 2012, s. 23).
- “Bibliyoterapi, bireyin sahip olduğu yanlış tutumları değiştirmek ve zayıf olan motivasyonunu güçlendirmek için belli danışan gruplarına makale, broşür, kitap okuma ödevlerinin verilmesi olarak tanımlanmaktadır.” (Wolberg, 1967, s. 578).
- Bibliyoterapinin duayenlerinden sayılan Rubin (1978, s. 1)’de bibliyoterapiyi davranış bozukluklarında olumlu değişime etki etmek veya bireyin normal gelişimini bilmesini sağlamak için kütüphaneci ve diğer profesyonellerin yardımıyla belirlenen kurgusal veya bilgilendirici içeriğe sahip basılı veya basılı olmayan materyalin kullanımının interaktif süreçlerine dayalı aktiviteler programı şeklinde tanımlamaktadır.
- “Medya ve onu deneyimleyenlerin interaktif süreçlerdeki etkinliğinin bir programı... Basılı ya da basılı olmayan ve hayal gücüne veya bilgiye dayalı materyallerin bir yardımcı vasıtasıyla tartışılması ve deneyimlenmesi” (Rubin, 1978, s. 2).
- “Okuyucunun hisleriyle ilgilenen, onların okuyucu tarafından bilinçli ve üretken bir şekilde kullanılması için serbest bırakılmasını hedefleyen hayal gücüne dayalı edebiyat ile okuyucunun karakteri arasındaki etkileşim sürecidir.” (Shrodes, 1950, Akt: Swart, 1984, s. 36).
- “İnsan karakteri ve davranışında öğretici medya bilgisi, hayal gücünün estetik ve sosyal değerleri, psikolojik asimilasyona dayalı bir etkinlik programı“ (Cilliers, 1980, s. 8).
- “İnsanların kimi temel gereksinimlerini tanıyıp doyum sağlama ve iyileşmelerinde onlara yardımcı olabilmesi için kitaplardan yararlanma sürecine bibliyoterapi denir.” (Öner, 2007, s. 135).
- Yeşilyaprak (2009) bu kavramı dilimize uyarlamış ve “bibliyoterapi” yerine “okuma yoluyla sağaltım” ı kullanmayı tercih etmiştir.
- “Genel olarak bibliyoterapi duygusal ve fiziksel problemlerin tedavisinde kitapların okunmasını gerekli kılan ve diğer terapilere yardımcı bir yöntemdir.” (Landreville, Landry, Baillargeon, Guerette ve Matteau, 2001, Akt: Bulut, 2010, s. 47).
- Russel ve Shrodes (1950, Akt: Bulut, 2010, s. 47) Bibliyoterapiyi okuyucunun kişiliği ile literatür arasında olan dinamik bir etkileşim süreci olarak görmektedir. Öner ve Yeşilyaprak (2006) bu etkileşimin etkili bir şekilde kullanılabilmesi için uygulayıcının bibliyoterapi konusunda bilgi ve beceri, Öner (2007, s. 133) ise yeterlilik sahibi olması gerektiğini vurgulamaktadır.

- Bibliyoterapi bir yönü ile uzmanlar tarafından yapılan danışmanlıkla benzerlik göstermektedir. Kitap, el kitapları, tıpkı geleneksel iyileştirici yaklaşımda olduğu gibi stratejileri belirler ve bilgi sağlar. Danışan, bunları kullanarak iç görü geliştirir, olumsuz duyguları ve bilişleri hakkında farkındalık sağlar, çözüm yolları bulur ve bunları günlük yaşamında kullanabilecek cesareti kazanır. Bibliyoterapinin diğer terapi yöntemleriyle birlikte kullanıldığında da psikolojik danışmada bireyin iyileşmesinde etkili olduğu görülmektedir (Campell ve Smith, 2003, Akt: Bulut, 2010, s. 47).
- Marrs (1995, s. 846), bibliyoterapi'yi: "Bir kişinin gelişimine yönelik veya iyileştirici ihtiyaçları ile ilgili sorunlarının çözümü ya da idrakını sağlama amacı için yazılı materyaller veya bilgisayar programlarının kullanımı; videokasetleri izleme, işitsel materyalleri dinleme işlemleridir." şeklinde tanımlamıştır.

Bu tanımlar ve Yılmaz (2012)'in tanımından yola çıkarak bibliyoterapiyi;

- Bireylerin:
 - Bilgi ihtiyacının farkında olması,
 - Hangi bilgiyi, nereden ne şekilde elde edeceğini bilmesi,
 - Elde ettiği bilgileri ne şekilde analiz etmesi ve kullanması gerektiğini bilmesi,
 - Bilgiyi kullanması,
 - Son olarak tüm aşamaları ve sonuçları değerlendirmesi sonucu sorunları hayatlarını zorlaştıran bir yapı değil aksine geliştiren bir yapı olarak dönüştürme yeteneğini edinmesidir, şeklinde tanımlayabiliriz.

Bibliyoterapi tanımlardan da anlaşılacağı gibi özetle "okuma yoluyla iyileşme" şeklinde tanımlanmaktadır. Fakat günümüzün gelişen teknolojisi ve bilgi kaynakları düşünüldüğünde tanımı daha anlamlı ve kapsamlı kılmak için "bilgi ile iyileşme" olarak sunmak daha doğru olacaktır.

Bibliyoterapinin Sınıfları

Bibliyoterapi tanım ve tarihçelerinden de anlaşılacağı gibi disiplinlerarası bir çalışma gerektirmektedir. Bu nedenle bibliyoterapi üzerine çalışan her disiplin bibliyoterapiyi kendi alanı içinde sınıflandırmaktadır. Psikoloji de alan olarak psikoterapi içinde geçerken, kütüphanecilikte danışma hizmetleri içine alınabilmektedir. Bibliyoterapiye genel olarak bakılacak olduğunda öncelikle kullanıldığı ve yer aldığı alanlardaki yaklaşımlara göre bir sınıflandırma yapmak onun nerede ne şekilde algılandığını daha iyi anlamamızı sağlar. Literatürde bibliyoterapi hakkında çeşitli sınıflandırmalar bulunmaktadır (Yılmaz (2012)). Fakat bu çalışmada bu sınıflandırmanın ön plana çıkanlarına değinilecektir.

Liz Brewster (2008) bibliyoterapi sınıflandırmasını 3 şekilde yapar:

- ***Kendi kendine bibliyoterapi (Self-help Bibliotherapy)***: Depresyon gibi akıl hastalıklarında, reçetesi kurgusal olmayan, tavsiye niteliğindeki kaynaklarla uygulanan bibliyoterapidir. Örneğin; depresyon geçiren bir bireye depresyon hakkında bilgi veren bir kaynağın tavsiye edilmesi. Böylelikle hasta hastalığının belirtilerini, sebeplerini, sonuçlarını, etkilerini, diğer hastaların yaşadıklarını, hastalığı hakkında daha ayrıntılı bilgileri öğrenebilir. Hasta bir bireyin hastalığını tüm süreçleriyle bilmesi onun kendini daha iyi hissedip motive ederek ek tedavilere daha hızlı yanıt vermesini ya da hastalığının seviyesine göre ek tedavilere gerek kalmadan kendi kendini tedavi edebilmesini sağlayabilmektedir. Bu alanı sadece akıl hastalığı ve ruhsal sorunlarla sınırlandırmak yanlış olacaktır. Gerek sağlıklıyken gerekse fiziksel rahatsızlıklarda durumun veya hastalığın bilinmesi mevcut durumu koruma, geliştirme ve iyileşme için büyük katkılar sağlayacaktır.
- ***Yaratıcı bibliyoterapi (Creative Bibliotherapy)***: Akıl hastalıklarında ya da sağlıklıyken okuyucuya/hastaya roman, hikaye gibi kurgusal kaynakların, biyografilerin tavsiye

edilmesi. Böylelikle kullanıcı özdeşim kurma (karakterlerle ve olaylarla), yansıtma (kendini başkalarında görmek), katarsis (okuyucunun kitaptaki olayları kendi başına geliyormuş gibi düşünerek bu duygulardan arınması, rahatlaması olgusu), içgörü kazanma (aitlik hissinin yaratılması, güdülerin duygusal farkındalığı) gibi aşamalarla, sahip olduğu sorunları aşabilir. Çok genel olarak örneklendirmek gerekirse aile fertlerinden birisini kaybetmiş bir çocuğa bu kayba benzer hikayeler içeren ve olumlu mesajlar veren kitaplar verilebilir, böylelikle çocuk dünyada bunu yaşayan tek kişinin kendisi olmadığı çıkarımını yaparak kendini yalnız hissetmemiş olur.

- **Resmi olmayan bibliyoterapi (Informal Bibliotherapy):** Daha çok yaratıcı bibliyoterapiyi temel alarak okuma grupları ve kütüphanecilerden tavsiyelerle kaynaklara erişmeyi içerir. Fakat bu alan bibliyoterapi genel olarak düşünüldüğünde, çok dar ve yetersiz kalmaktadır. Rehberlik ve danışmanlık hizmetleri, rehabilitasyon, eğitim gibi daha birçok alanda bibliyoterapi yer almaktadır. Fakat bibliyoterapinin oluşumunda daha etkili olduğundan dolayı şimdilik bu üç alanda bibliyoterapiyi sınıflandırmak yanlış olmayacaktır. Bu bakış açısının yanında aşağıda da görüleceği üzere başka şekillerde de bibliyoterapinin kategorizasyonlarına rastlamaktayız.

21. yüzyılda belirli durumlarda bireyler üzerinde okumanın bilinen etkileri, kitap seçiminde sezginin rolü, terapist bilgisi ve kişiliğinin önemi ve bu değişkenlerin etkileşimi ile ilgili veriler çok azdır. Bu nedenle Daiva Janavičienė (2010) sade, anlaşılır ve uygulanabilir bir sınıflama yapar:

- **Klinik bibliyoterapi**, tedaviye ek olarak özellikle tıbbi bir ekip tarafından uygulanan bir iyileştirme yöntemidir.
- **Rehabilitasyon bibliyoterapi**, zor bir hastalıktan sonra hastaların iyileşme sürecinde içinde buldukları durumu kabullenmeleri, adapte olmaları ve umutsuzluğa kapılmamaları için uygulanan bir yöntemdir.
- **Eğitici bibliyoterapi**, sadece hastalık sahibi ve iyileşmeye çalışan hastalıklar için değil aynı zamanda kişilik gelişimi ve sorunların belirlenmesi veya mümkün olabilecek sorunlardan korunması için uygulanan bibliyoterapidir.

(Tablo): Daiva Janavičienė (2010)'e göre bibliyoterapi sınıfları.

Bibliyoterapi Çeşitleri		
Klinik	Rehabilitasyon	Eğitici (Kişisel Gelişim)
Amaçlar		
Tedavi / Genellikle akıl hastalıklarında	Hastalık hakkındaki düşüncelerden uzaklaşma, dikkat dağıtma, hastalık hakkında bilgi sağlama, değişen duruma adaptasyon, duygusal destek sağlama, örnek benzer durumlarla hastanın umutsuzluğunu yıkma	Hastalıklardan, sorunlardan korunma hakkında bilgi verme, duygusal destek, sağlama bir duygu yada düşünceyi deneyimleme, farkındalık ve adlandırma, kişiliği geliştirme güdüsü kazandırma
Süreç Uzmanları		
Doktorlar ve onlara eşlik edecek asistanlar (hemşireler, kütüphaneciler...)	Tıbbi personel, kütüphaneciler, sosyal hizmet çalışanları, hemşireler...	Öğretmenler, sosyal hizmet çalışanları, kütüphaneciler...
Süreçin Uygulandığı Yer		
Hastaneler, klinikler, hastane kütüphaneleri	Sağlık kuruluşları, rehabilitasyon merkezleri, bakım evleri, bu kurumların kütüphaneleri	Gündüz bakım merkezleri, kamu ve çeşitli okul kütüphaneleri sosyal kurumlar, ev kullanıcı

Görüldüğü üzere bibliyoterapi çeşitli uzmanlar tarafından birbirine yakın ya da farklı başlıklar altında benzer şekilde sınıflandırılmaktadır. Bu yaklaşımlar genişletilebilir veya tekrar adlandırılabilir. Bu bibliyoterapinin uygulandığı ülke şartlarıyla da ilgilidir. Örneğin; Türkiye’de kütüphane çalışanlarının bir tıp kuruluşunda tedavi içinde aktif rol alması fikrinin kütüphaneciler arasında bile tartışmalı olduğu söylenebilir. Türkiye’de bibliyoterapi fikri ilgi görmeye başlar ve kütüphanecilik disiplini içinde de uygulama alanları bulmaya başlarsa, bu sınıflandırmada çok farklı olmayacaktır. Fakat değişen ve gelişen bilgi dünyasıyla insani ihtiyaçlar ve istekler, bilgi merkezleri ve kütüphaneleri olduğu gibi bibliyoterapi’yi de bambaşka şekilde karşımıza çıkarabilir.

Bibliyoterapinin Yararları

Bibliyoterapi, yani “bilgi ile iyileşme” fikrinin antik Yunan çağlarından günümüze kadar ulaşmasının en büyük sebebi şüphesiz birçok yararlarının olmasıdır. Bibliyoterapi bireylere danışmanlık görevi üstlenmiş bir olgudur. Üstelik diğer danışma yöntemlerine göre hem uygulayıcıya hem de danışana pek çok kolaylıklar sağlamaktadır. Sağladığı kolaylık ve faydalardan en önemlisi bireye aktif roller yüklemesi ve kısa vadeli çözümler yerine uzun vadeli çözümler sağlamasıdır. Sağlık, hastalık durumlarında ya da kişisel sorunlarda iyileşme/sorunları çözme sürecinde en büyük görevlerden birisi bireyin bizzat kendisine verilmektedir. Bu kısım bibliyoterapinin uygulandığı her alanda önemlidir. Aç kalan bir bireye balık vermek yerine balık tutmayı öğretmektir. Örneklendirmek gerekirse birçok fiziksel veya ruhsal hastalıklara sahip bireylerin tedavi süreçlerini aksatan ya da başarısızlığa uğratan en büyük etkenlerden birisi bilgi eksikliği ya da bilgilerin özümsememesidir. Sigara kullandığı için çeşitli hastalıklara sahip olan bir birey, rahatsızlığıyla ilgili doktora gittiği zaman; doktor, kişiye sigarayı bırakmasını söyler ve sigaranın sebep olduğu o anki hastalığı tedavi etmeye çabalar. Bireyin sigaranın sebep olduğu o anki sorunu ilaçla veyahut başka tedavi yöntemleriyle çözülebilirken burada en önemli nokta genellikle atlanır. Kişi neden sigara içmemesi gerektiği bilgisinin yanında bunu özümsemesini sağlayacak bilgilere de ihtiyaç duymaktadır.

Klinik psikoloji ya da psikiyatride bu tür hastalıklar için farklı tedavi yöntemleri de uygulanmaktadır fakat bibliyoterapinin bu alanlarda daha çok kullanılması hem hekim hem de hasta açısından daha olumlu ve verimli sonuçlara yol açacaktır. Sigara kullanan bireyin, sigara içen başka bir bireyin yaşadıklarını konu alan bir kitapla (roman, hikâye vb...) ya da doğrudan sigaranın insan sağlığı üzerine etkileri gibi daha bilgilendirici olan bir bilgi kaynağıyla karşılaşmasının onun tedavi sürecine katkı sağlayacağı beklenmektedir. Burada hangi bilgi kaynağının seçileceği bilgisini bibliyoterapi uygulayıcılarının (hekim, hastane bibliyoterapi takımı, kütüphaneci, hemşire, psikolog gibi...) karar vermesi gereklidir. Çünkü bilginin özümsemesinden bahsetmişken bunun doğrudan bireye sunulan bir kaynakla dayatılması ve bireyden özümseme davranışı beklenmesi yanlıştır. Bireyin kişisel özellikleri, ilgi alanları incelenerek bilgi kaynakları o doğrultuda seçilmelidir. Sigara yüzünden sorunlara sahip hasta, futbol seven ve maçları kaçırmayan bir Türk erkeği olarak düşünüldüğünde ona hekiminde danışmanlığında sigara yüzünden sorunlar yaşamış bir futbolcunun otobiyografisi önerilerek hem ilgi alanına yönelik hem de tedavi sürecine yönelik bir süreç izlenebilir.

Bilgi kaynağı seçiminde ve uygulamada bireyin sorun ve hastalıklarının boyutları çok önemlidir. Bunlar rastgele uygulanmamalı bir hekim ya da uzman danışmanlığında gerçekleştirilmelidir.

Bibliyoterapi’nin bireye kazandırdıklarını şu şekilde de maddelendirebiliriz (Öner, 2007, ss. 135-136; Jackson ve Nelson, 2002; Akt: Öner ve Yeşilyaprak, 2006, s. 559):

Bunlar:

1. Kendini tanımasına ve keşfetmesine yardımcı olabilme,
2. Kendi sorunlarına benzer sorunları olan kişilerin de olduğunu fark edebilmelerine yardımcı olabilme,

3. Kendine ve başkalarına ilişkin farkındalık sağlayabilme,
4. Bireyin daha olumlu bir benlik duygusu geliştirmesine yardım edebilme,
5. Sorunlarının çözümüne ilişkin içgörü kazanabilmelerini sağlayabilme,
6. Duygusal boşalım ve zihinsel stresten kurtulmasını sağlayabilme,
7. Bir sorunun farklı çözüm yolları olduğunu görebilmelerini sağlayabilme,
8. Yeni değerler, tutumlar ve davranışlar geliştirmelerini sağlayabilme,
9. Başkaları ile empati kurmalarını ve olaylara diğerlerinin gözü ile bakmalarını sağlayabilme,
10. Yaşanılan toplumun değerlerine farkındalık sağlayabilme,
11. Farklı ve yeni durumlara uyum sağlamalarına yardımcı olabilme,
12. Bireylerin kendilerini dürüstçe değerlendirmelerini sağlayabilme,
13. Anne, baba ve çocuk arasındaki çatışmaların çözümünü sağlayabilme,
14. Çocuk ve gençlerin gelişimsel ihtiyaçlarıyla baş edebilmelerini sağlayabilme,
15. Alternatif çözüm önerileri geliştirebilme,
16. Bireylerin tutum ve davranışlarını analiz edebilmeleri için onlara yardım edebilme,
17. Danışanın kendi sorunları ile başkalarının sorunları arasındaki benzerlikleri görebilmesine yardım edebilme ve,
18. Danışanın toplumla çatışma yaşamadan uyum sağlayabilmesine yardım edebilmektir.

Sonuç ve Öneriler

Bibliyoterapi, kökeni yazının bulunmasına dayanan fakat bilinen kaynaklardan anlaşıldığı üzere felsefesinin ilk olarak Antik Yunan'da başladığı bir tedavi yöntemidir. Bu yöntem sadece tıp ve psikoloji alanının da değil kütüphanecilik/bilgi yönetimi, edebiyat, rehberlik ve danışmanlık disiplinlerinde de kullanılabilir bir yöntemdir. Bu yöntemi temel alacak olursak;

- ✓ Türkiye'de bibliyoterapinin tanıtılması çalışmalarının yapılması için disiplinlerarası ortaklaşa bir çalışma gerektirdiği fikri benimsenmelidir.
- ✓ Bibliyoterapi çalışmalarının Türkiye'de etkinlik kazanması için bilgi yöneticileri/kütüphaneciler disiplinler arasında birleştirici bir rol üstlenmelidir.
- ✓ Bunun için öncelikle bilgi yönetimi/kütüphanecilik bölümlerinde bibliyoterapi derslerine yer verilmelidir. Hollanda'da ders programında bibliyoterapinin yer alması buna örnek gösterilebilir.
- ✓ Bilgi yöneticilerinin/kütüphanecilerin birleştirici unsur olarak üstleneceği bir platform oluşturulmalı ve psikoloji, tıp, rehberlik ve danışmanlık alanlarından bu alanla ilgi duyan uzmanlarla çalışmalar yapılmalıdır.
- ✓ Bibliyoterapiye bilgi ve belge yönetimi bölümleriyle birlikte diğer disiplinlerde de ders olarak yer verilmeli ve böylelikle bu alanda çalışacak nitelikli bireyler yetiştirilmelidir.
- ✓ Bu çalışmalarda bibliyoterapinin tanımı, kategorileri, kullanıcı grupları, disiplinlerin görevleri, nasıl uygulanacağı, nerelerde uygulanacağı, iş tanımı, sertifika programları gibi birçok önemli nokta netleştirilmelidir.
- ✓ Türkiye'de oldukça genç bir görüş sayabileceğimiz bibliyoterapinin kalıcı bir şekilde hayata geçmesi için ilk olarak genç nesil hedef alınmalı ve özellikle ilköğretim, lise eğitiminde bibliyoterapinin ne şekilde uygulanması gerektiği tartışılmalıdır. Erken yaşta kitap sevgisi, eleştirel okuma ve bibliyoterapi bilinci kazanacak olan nesiller gelecekte daha üretken ve daha donanımlı olarak hayatlarını sürdüreceklerdir. Bu anlayışın daha hızlı ve pratik bir şekilde hayata geçirilmesi için ilköğretimlerde seçmeli olarak verilen medya okuryazarlığı dersinden yararlanılabilir. Ders içeriğine bibliyoterapi de eklenerek öğrencilerde bu bilincin oluşturulması sağlanıp daha sonra ayrı bir seçmeli ders haline getirilebilir. Böylelikle bilgi yöneticileri/kütüphaneciler içinde yeni bir iş alanı daha doğmuş olur. Kütüphaneci/bilgi yöneticileri ile erken yaşta ve eğitici sıfatıyla tanışan

- genç neslin hem disipline hem de kitaba karşı bakış açıları değişecektir.
- ✓ Bibliyoterapi araştırmaları için toplanan takımın bibliyoterapi çalışmalarının takibini yapması için bir oluşuma girmesi faydalı olacaktır. Bunun bir dernek ile başlayarak daha sonra Milli Eğitim Bakanlığı ya da Sağlık Bakanlığı gibi resmi kurumlarla ortaklaşa çalışmalar halinde yürütmeleri gerekmektedir. Resmi kurumlarla ortak çalışma yürütmek bir zorunluluktur çünkü bu alanda kalıcılığın sağlanması için resmi kurumların bibliyoterapinin yararları üzerine ikna edilmeleri gerekmektedir. Bu da ancak bibliyoterapiye daha bilimsel çalışmalar ve net veriler kazandırılarak yapılabilir.
 - ✓ Örnekleme gerekirse edebiyat, tıp, kütüphanecilik/bilgi yönetimi alanlarından temsilcilerle oluşan bir grup ülkemizin genel sorunlarını inceleyerek Milli Eğitim Bakanlığı'nın 100 Temel Eser listesi gibi bu sorunlarla ilgili kitap listeleri oluşturabilir. Ayrıca bu konuda hem yazarı, hem okuyucuyu bilgilendirmek için resmi bir onay oluşturulabilir. Bu listeye göre belirlenen sorun ve başlıklarla ilgili kitaba Sağlık Bakanlığı ya da Milli Eğitim Bakanlığı onayıyla ilgili konuda yarar sağladığı bilgisi kitabın kapağında yer alabilir. Örneğin Üstün Dökmen (2006) Küçük Şeyler Serisi, birçok sorun hakkında çözüm önerisi sunan bir kişisel gelişim serisidir. Bunun yanında daha özelleştirip sadece "takıntı" yı bir sorun başlığı olarak düşünürsek kitabın üzerine ilgili kurumun "takıntı" başlığı altında ya da daha genel düşünüp "kişisel gelişim" başlığı altında onaylı olduğunu gösteren bir etiket eklenebilir. Kişisel gelişim kitapçılar ve kütüphanelerde ayrı bölümlerde yer alarak kullanıcıyı bilgilendirse de kişisel gelişim amaçlı yazılmamış bir roman ya da hikayede kişisel gelişime katkı sağlayabilmektedir. Bu nedenle bu şekilde bir sistem kurulmasının okuyucuyu ve yazarı bilgilendirmesi açısından değeri büyüktür. Fakat bu onayın varlığından ziyade algısı da çok önemlidir. Bu onaya bir prestij kazandırılmalı ve yazarların, edebiyatçıların gözünde değerli bir hale getirilmelidir. Bunun içinde çalışma gruplarında edebiyatçıların yanında yazarlara da muhakkak yer verilmelidir.
 - ✓ Dökmen (1994), çocukların ve gençlerin okuma sevgisi ve alışkanlığı kazanmasında anne ve babanın rolünü "modelden öğrenme" ilkesi çerçevesinde değerlendirmektedir. Yazar burada "eğer çocukların ve gençlerin yeterli miktarda ve gerekli kalitede okumasını istiyorsak, modelden öğrenmelerini sağlayacak ortamı hazırlamalıyız. Çocukların okumayı modelden öğrenebilecekleri ilk ve en önemli ortam da ailedir." görüşünü savunmaktadır. Bu nedenle bibliyoterapinin yararları üzerine ailelerde bilgilendirilmelidir. Çocuklarının ilgisini olumlu etkilemek için önce kendileri ikna olmalı sonra ise çocuklarına rol model olmalıdırlar.
 - ✓ Bu çalışmalar içerisinde en etkili olması beklenen çalışma, bir veri tabanı oluşturulmasıdır. Bu veri tabanına uzmanlarca incelenen ve onaylanan, hangi sorunla alakalı bireylere yarar sağlayacağı belirtilen kaynakların listeleri, bibliyografik kimlikleri, ön ve arka kapaklarını, içindekiler, önsöz, yazar bilgisi ve hem veri tabanı kullanıcıları hem de uzmanlar tarafından belirlenen puanlarının yer aldığı bilgiler eklenebilir. Bu şekilde bireye daha hızlı ulaşacağı güvenilir iyileştirme/yarar konularına göre ayrılmış bir kitap/kaynak rehberi sunulmuş olur.
 - ✓ Halk Kütüphaneleri bilginin demokratik olarak sunulduğu toplumsal kuruluşlardan birisi olarak düşünülürse burada okuma grupları oluşturulabilir. Bu gruplarda belirli konular ve ona uygun kaynaklar seçilerek hatta psikoloji ya da rehberlik, danışmanlık alanlarından uzmanlardan da yardım alınarak tartışmalar yapılabilir. Böylece bireylere okudukları kaynaklardan ne yarar sağladıklarını düşünme ve tanıma fırsatı verilmiş olur. Ayrıca kütüphanenin ve çalışanlarının çekicilik kazanması da bu çalışmanın getirilerinden olabilir.

Bibliyoterapi bilimsel olarak üzerinde çalışılması gereken bir tedavi yöntemidir. Bilim insanları bile tam anlamıyla anlayamayan insan ruhunu tedavi etmektedir. Günümüz teknolojisinin insanı sadece sanal olarak sosyalleştirdiği ama daha da yalnızlaştırdığı, antidepresan kullanımlarının geçmişe göre oldukça arttığı, intihar ile ölüm vakalarının yanında birçok fiziksel hastalığa da stresin yol açtığı bilindiği bir çağda kendimize yapabileceğimiz en faydalı uygulama ruhumuzu iyileştirmeye ve sağlıklı tutmaya çalışmak olmalıdır. Bibliyoterapi ise bunu sağlamanın en pratik yollarından birisidir ve bilgi kaynaklarının efendisi olmaya çalışan bilgi yöneticileri/kütüphaneciler ise bibliyoterapinin her alanda en öndeki savunucusu olmalıdırlar.

Kaynakça

- Brewster, L. (2008). The reading remedy: Bibliotherapy in practice, *Aplis*, 21(4) 172-176.
- Bryan, I. A. (1939). Can there be a science of bibliotherapy? *Library Journal*, 64, 773-777.
- Bulut, S. (2010). Bibliyoterapi yönteminin okullarda psikolojik danışmanlar ve öğretmenler tarafından kullanılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(34), 17-31.
- Campbell, L. F. ve Smith, T. P. (2003). Integrating self-help books into psychotherapy. *Journal of Clinical Psychology in Session*, 59(2): 177-186.
- Cilliers, J. (1980). *Bibliotherapy for alcoholics and drug addicts* (Unpublished doctoral dissertation). Stellenbosch: University of Stellenbosch.
- Diodorus, S. (1933). *The library of history*, Loeb Classical Library edition, Vol. I 28 Mayıs 2014 tarihinde http://www.reshafim.org.il/ad/egypt/institutions/house_of_books.htm#library_of_thebes adresinden erişildi.
- Dökmen, Ü. (2006). *Küçük şeyler*. 2 bs. İstanbul: Sistem yayıncılık.
- Dökmen, Ü. (1994) *Okuma becerisi, ilgisi ve alışkanlığı üzerine psiko-sosyal bir araştırma*. Ankara: M.E.B. Yayınları.
- Home E. M. (1975). *A look at bibliotherapy state University of New York at Albany*. School of Library and Information Science. Albany: New York.
- Jackson, S. A. ve K. W. Nelson. (2002). Use of children's literature in a comprehensive school guidance program for young children. *Early Childhood Literacy* 2001 Yearbook.
- Janavičienė, D. (2010). Bibliotherapy process and type analysis: Review of possibilities to use it in the library. *II Tiltai*. Klaipėda University, (Lithuanian) 4(53) 119-132.
- Jones, J. L. (2006). A closer look at bibliotherapy. *Young Adult Library Services*, Fall, 24-27.
- Landreville, P. Landry J. Baillargeon, L. Guerette, A. Matteau, E. (2001). *Older adults' acceptance of psychological and pharmacological treatments for depression*. *Journals of Gerontology Series B, Psychological Sciences and Social Sciences*, 56(5):285-291.
- Leedy, J. J. (1973). *Poetry the healer*. Philadelphia, Toronto: J. B. Lippincott Company.
- Lu, Y. L. (2008). Helping children cope: What is bibliotherapy? *Research and Development*, Spring, 47-49.
- Marrs, R. W. (1995). A meta-analysis of bibliotherapy studies. *American Journal of Community Psychology*, 23(6), 846.
- McCulliss, D. (2012). Bibliotherapy: Historical and research perspectives. *Journal of Poetry Therapy*, 25(1): 23-38.
- Menekay, S. (2009). Ölümün girmesinin yasak olduğu, vasiyetnamelerin hiç açılmadığı şehir: Asklepion-Bergama. *Dirim Tıp Gazetesi*, 1-4.
- Monroe, E. M. (1971). *Reading guidance and bibliotherapy in the hospital and institution libraries*. Madison, Wisconsin: University of Wisconsin Library School.
- Opler, P. (1969). The origins and trends of bibliotherapy as a device in mental hospital libraries. MLS thesis, San Jose State College, San Jose CA.
- Öner, U. (2007). Bibliyoterapi. *Çankaya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Journal of Arts and Sciences*, 7, 133-150.
- Öner, U. (1987). Bibliyoterapi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 20, 143-149.
- Öner, U. ve Yeşilyaprak, B. (2006). Bibliyoterapi: Psikolojik danışma ve rehberlik programlarında çocuk edebiyatından yararlanma. *II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyat Sempozyumu Bildiriler Kitabı* içinde (ss. 559-565). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Pardeck, J. T. (1993). *Using bibliotherapy in clinical practice: A guide to self-help books*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Rubin, R. J. (1978). *Using bibliotherapy: A guide to theory and practice*. Phoenix: Oryx Press.
- Russel, D. ve Shrodes, G. (1950). Contributions of research in bibliotherapy to the language arts program. *School Review*, 58, 411-420.
- Shrodes, C. (1950). *Bibliotherapy: A theoretical and clinical-experimental study*. Unpublished Ph.D. Dissertation, University of California.

- Swart, M. H. G. (Derleyen). (1984). *School media center: Media use in schools*. Pretoria: Transvaal School Media Association.
- Weimerskirch, P. J. (1965). Benjamin Rush and John Minson Galt, II: Pioneers of Bibliotherapy in America. *Bulletin of the Medical Library Association*, 53(4):510-526.
- Wolberg, L. R. (1967). "Hypnoanalysis." *The technique of psychotherapy* içinde (ss. 578-582). Vol 2. New York: Grune and Stratton.
- Yeşilyaprak, B. (2009). Bibliyoterapi: Okuma ile sağaltım. 7 Mayıs 2014 tarihinde http://www.binnuryesilyaprak.com/index.php?view=article&catid=34%3Abasin-aciklamalari&id=76%3Apsikolojik-danisman-adaylari-nemrut-dagi-ndaydi&format=pdf&option=com_content&Itemid=79 adresinden erişildi.
- Yılmaz, M. (2012). *Bibliyoterapi ve bibliyoterapide bilgi yöneticilerinin rolü*. Yayınlanmamış Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Summary

Bibliotherapy means helping the mind or soul by means of information sources. Books have been used as a therapeutic tool since ancient times. In Ancient Greece, for example, the door of a library at Thebes bore the inscription, "The Healing Place of the Soul." In 1272, the Al-Mansur Hospital in Cairo provided readings of the Koran as part of medical treatment. In addition, bibliotherapy is a concept that has been used in hospital libraries to help improve patient well-being for decades. It has been applied to both psychological care and medical care, especially after World War II, because the soldiers felt that reading whilst recuperating was healing and helpful. Literary sources can assist with the resolution of complex problems. Bibliotherapy is an activity which utilizes the strength of literature for the purposes of understanding, insight, and self-growth. The purpose of bibliotherapy is to show readers they are not the first to have the problem, permit readers to see that more than one solution to their problem is possible, to help readers create awareness that others have had similar problems, to provide information needed for the solution of the problem, to provide realistic solutions to problems, and to provide insight. Even so, bibliotherapy needs the development of more interdisciplinary research and practice which should include librarians, psychiatrists, psychologists, and teachers. The purpose of this study is to explore book use that has therapeutic aims and to discuss the present situation of bibliotherapy in Turkey in order to offer suggestions, because bibliotherapy could be used in many other areas in Turkey such as medical care, older adult care, child therapy and education. The questions remain, though: how should information managers take part in bibliotherapy and what should they do to introduce bibliotherapy into Turkey. In this article, the definition, historical development, categories, and advantages of bibliotherapy are discussed as well.